

dF 7

FINANSE W PRZEDSIĘBIORSTWIE

Firmowe zapomogi pod lupą związków zawodowych

nie mają one jednak bieżącego wglądu w dokumentację pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej. Taką kontrolę może przeprowadzać tylko komisja rewizyjna.

Firmowe zapomogi pod lupą związków

ZOBOWIĄZANIA | Nie mają one jednak bieżącego wglądu w dokumentację pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej. Taką kontrolę może przeprowadzać tylko komisja rewizyjna

MARTA GADOMSKA

- W firmie funkcjonuje kasa zapomogowo-pożyczkowa. Kto może ją kontrolować: związki zawodowe czy komisja rewizyjna? A czy pracodawca ma prawo wglądu w dokumentację tej kasy? - pyta czytelnik DOBREJ FIRMY.

Pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe (PKZP) to źródło finansowej pomocy przyznawanej w postaci zapomóg oraz krótko- i długoterminowych pożyczek. PKZP można stworzyć w każdym zakładzie pracy, o ile chce do niej przynależać co najmniej dziesięciu pracowników. Gdy chętnych jest mniej, to PKZP może mieć charakter kasy międzyzakładowej. W jednym zakładzie pracy kasa zapomogowo-pożyczkowa może być jednak tylko jedna, a jej członkami mogą być nie tylko pracownicy, ale też emeryci i renciści.

Pieniądze z PKZP pochodzą m.in. z wkładów członkowskich, wpisowego czy darowizn i zasadniczo są lokowane w trzech funduszach: oszczędnościowo-

-pożyczkowym, rezerwowym oraz zapomogowym. Tak stanowi rozporządzenie Rady Ministrów z 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy (DzU nr 100, poz. 502 ze zm., dalej rozporządzenie o PKZP, wydane na podstawie art. 39 ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych; DzU z 2001 r. nr 79, poz. 854 ze zm.).

Kto rządzi i...

Organami PKZP są: walne zebranie członków, zarząd i komisja rewizyjna. Członkowie tych organów pełnią swoją funkcję społecznie, w tym zarząd i komisja rewizyjna nie dłużej niż cztery lata. Zarząd składa się z co najmniej trzech członków, a jego działalność sprowadza się m.in. do:

- przyjmowania członków PKZP, prowadzenia ich ewidencji i skreślenia ich z listy,
- prowadzenia polityki w zakresie udzielania świadczeń,
- przyznawania pożyczek i ustalania okresów ich spłaty,
- podejmowania decyzji o odroczeniu spłaty pożyczek,
- przyznawania zapomóg,
- sprawowania kontroli nad ter-

minowym i właściwym dokonywaniem wpłat i wypłat oraz księgowaniem tych operacji,

- podpisywania dyspozycji pieniężnych i innych dokumentów,
- zwoływania walnych zebrań członków,
- składania walnemu zebraniu członków sprawozdań z działalności bieżącej oraz przedstawiania bilansów rocznych do zatwierdzenia,
- rozpatrywania okresowych sprawozdań finansowych,
- reprezentowania interesów PKZP wobec kierownika zakładu pracy,
- ustosunkowania się do wniosków i ustaleń komisji rewizyjnej,
- współdziałania ze związkami zawodowymi oraz przedstawiania im raz w roku sprawozdania z działalności PKZP,
- współdziałania z pracownikami wyznaczonymi przez zakład pracy do prowadzenia księgowości, obsługi kasowej i prawnej PKZP,
- prowadzenia innych spraw PKZP.

...kontroluje

Czytelnik pyta, kto kontroluje działalność PKZP. Pyta o

związki zawodowe i komisję rewizyjną. Ta ostatnia prowadzi bieżącą kontrolę (raz na kwartał) związaną z wydatkowaniem środków PKZP. Należy do niej:

- ochrona mienia PKZP,
- kontrola przestrzegania przez zarząd postanowień statutu tej kasy,
- czuwanie nad prawidłowym udokumentowaniem wszystkich wpłat i wypłat,
- czuwanie nad terminowym prowadzeniem obsługi kasowej i księgowości PKZP przez zakład pracy.

Natomiast związki zawodowe prowadzą nadzór społeczny nad tymi kasami. Tak wynika z art. 39 ustawy o związkach zawodowych i § 5 rozporządzenia o PKZP. Ustawodawca nie precyzuje, o jaki nadzór chodzi, a niektórzy eksperci utożsamiają go z klasyczną kontrolą. Brak szczegółowych unormowań w tym zakresie wskazuje jednak,

że nadzór związków zawodowych nie jest tak szczegółowy, jak kontrola komisji rewizyjnej.

Można uznać, że związek ma pieczęć nad całościowym funkcjonowaniem PKZP, żeby - zgodnie z ustawowym obowiązkiem - bronić praw oraz interesów zawodowych i społecznych pracowników. Nie oznacza to jednak, że tak jak komisja rewizyjna może zażądać wydania w każdej chwili dokumentacji związanej z udzielaniem pożyczek i zapomóg. Tak szerokich uprawnień ustawodawca mu nie zagwarantował. Gdyby miał taki zamysł, to tak jak w przypadku komisji rewizyjnej uszczegółowiłby to w przepisach.

Co może pracodawca

Jeśli chodzi o pracodawcę, to żadne przepisy nie dają mu prawa do kontroli kasy. Są natomiast regulacje nakładające na

niego wiele obowiązków związanych z jej funkcjonowaniem. Przede wszystkim zakład pracy musi zapewnić PKZP pomieszczenia biurowe, dostarczać druki i formularze oraz pomóc w prowadzeniu księgowości, obsługi kasowej i prawnej. To nie wszystko. Ma też dokonywać na rzecz PKZP:

- potrąceń w listach płac, listach wypłat zasiłków chorobowych, zasiłków wychowawczych, wpisowego, wkładów miesięcznych i rat pożyczek,
- przyjmowania wpłat wnoszonych przez emerytów i rencistów oraz osób przebywających na urloпах wychowawczych,
- odprowadzania wpłat na rachunek bankowy PKZP,
- informowania przynajmniej raz w roku członków kasy o stanie ich wkładów i zadłużeniach.

• ZDANIEM EKSPERTA

Patrycja Zawirska

prawnik w kancelarii Bartłomiej Raczkowski Kancelaria Prawa Pracy

Związki są jednym ze strażników prawidłowego funkcjonowania kas. Nie chodzi tu jednak o bieżącą kontrolę w sensie prawnym, a raczej o ogólny nadzór z punktu widzenia ochrony interesów pracowników. Związki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zebrania

KOMISJA MOŻE WIĘCEJ

członków kasy, przedstawienia kluczowych informacji (np. o liczbie członków), w tym - raz w roku - sprawozdania z działalności zarządu. Kontrolę finansową nad działalnością zarządu kasy sprawuje natomiast komisja rewizyjna. Komisja odnosi się do działalności zarządu w zakresie decyzji finansowych i przedstawia swoje spostrzeżenia na walnych zebraniach członków kasy. Może również żądać zwołania nadzwyczajnego zebrania, zwłaszcza w razie stwierdzenia uchybień finansowych po stronie zarządu.